

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW

DEPARTAMENT SPRAW OBYWATELSKICH

DSO.ZAN.571.3.88.2019.AC

Warszawa, 8 listopada 2019 r

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Uprzejmie informuję, że do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów od 11 do 31 października br. wpłynęło 9 petycji kobiet prowadzących działalność gospodarczą. Wszystkie petycje są tej samej treści – dotyczą m. in. „usystematyzowania, doprecyzowania i zmian w prawie, pozwalających na bezpieczne planowanie łączenia roli kobiety matki z rolą kobiety przedsiębiorcy”.

Na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U z 2014 r. poz. 1195) przekazuję je według właściwości z prośbą o ich rozpatrzenie.

Data
wpływu

2019-11-13

AKP-98863-2019

KG050004

KANCELARIA OGÓLNA

WP-83198-2019

22-10-2019

AAA576759

KONTROLE TAK - NADUŻYCIA NIE

nr z rej.:

Petycja Ruchu Matek na Działalności Gospodarczej i Ruchu Społecznego Kobiet na Działalności, w sprawie zmian w prawie mających na celu zapewnienie kobietom prowadzącym działalność gospodarczą pewności sytuacji prawnej wobec działań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

W ostatnim czasie obserwujemy nasilone kontrole kobiet prowadzących działalność gospodarczą przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Rozumiemy i popieramy ustawowy obowiązek kontrolowania osób pobierających świadczenia z systemu ubezpieczeń społecznych (weryfikacji tytułu ubezpieczenia oraz prawa do świadczeń). Doskonale wiemy, że ZUS odpowiada za prawidłowość wydatkowania środków płatników składek i niegospodarnością byłby brak dbałości o wykluczenie nadużyć.

Analiza tych szeroko zakrojonych czynności kontrolnych ujawniła jednak cały szereg nieprawidłowości wynikających niejednokrotnie z błędów ludzkich, ale przede wszystkim z nieprecyzyjności prawa, które do tych błędów znacząco się przyczyniają. Luki w prawie, niejasne przepisy, zmieniające się interpretacje powodują, że kobiety prowadzące działalność gospodarczą nie mają pewności co do swojej sytuacji prawnej. Poczucie stabilizacji jest zaś niezbędnym czynnikiem warunkującym niezakłócone macierzyństwo będące pod ochroną Konstytucji.

Domagamy się usystematyzowania, doprecyzowania i zmian w prawie, pozwalających na bezpieczne planowanie łączenia roli kobiety matki z rolą kobiety przedsiębiorcy.

Wobec powyższego, postulujemy podjęcie inicjatywy ustawodawczej i wprowadzenie przepisów prawnych gwarantujących:

I. KONTROLĘ PRZEDSIĘBIORCY PRZED PRYZNANIEM ŚWIADCZENIA

Jak jest teraz?

ZUS otrzymuje zwolnienie lekarskie oraz zaświadczenie Z-3B od Przedsiębiorcy i ma czas (min. miesiąc) na to, by zweryfikować prawo przedsiębiorcy do zasiłku oraz określić jego wysokość. Przedsiębiorca otrzymuje świadczenie. Mija rok, dwa, trzy a w tym czasie wypłacane są kolejne świadczenia (grypa, macierzyński, złamana noga - kilka na przestrzeni lat). Przy kolejnej chorobie/macierzyńskim Przedsiębiorca otrzymuje pismo o postępowaniu wyjaśniającym bądź kontroli podlegania pod ubezpieczenia. Okazuje się, że Przedsiębiorca przed laty nie dopełnił jakiejś formalności (czego nie był świadomy), jego firma została uznana (wg. kryterium uważania urzędnika) za fikcyjną lub zmieniła się interpretacja przepisu prawa, który dotychczas był rozumiany przez organy Państwa na korzyść ubezpieczonego. W związku z tym, ZUS uznaje, że przedsiębiorca nie podlega od kilku lat pod ubezpieczenie chorobowe i nakazuje zwrot wszystkich następujących po tym zdarzeniu świadczeń, jako wypłaconych bezprawnie.

DOMAGAMY SIĘ implementacji rozwiązań prawnych gwarantujących, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie będzie prowadził działań sprawdzających względem przedsiębiorcy kilkakrotnie co do tego samego okresu lub zakresu. Należy wprowadzić rozwiązania uniemożliwiające ZUS wydania decyzji negatywnej w sprawie, w której wcześniej zapadła decyzja pozytywna dla przedsiębiorcy.

Żądamy wprowadzenia mechanizmów wprowadzających cezurę czasową, kiedy Zakład Ubezpieczeń Społecznych może prowadzić kontrolę lub postępowanie administracyjne względem przedsiębiorcy pobierającego świadczenie. Działania sprawdzające m.in. w przedmiocie podlegania pod

ubezpieczenie, fikcyjności prowadzonej działalności oraz wysokości podstawy powinny mieć miejsce przed wypłatą zasiłku, a nie po wielu latach. Wypłata zasiłku powinna być tożsama z potwierdzeniem podlegania pod ubezpieczenie.

II. ZDEFINIOWANIE KRYTERIÓW „FIKCYJNOŚCI”

Jak jest teraz?

Niejednokrotnie w trakcie kontroli ZUS stwierdza, że kobieta nie prowadziła działalności gospodarczej lub prowadziła ją – w ocenie ZUS - w sposób niewystarczający. Skutkuje to tym, że kobieta „wypada” z ubezpieczeń społecznych od daty wskazanej przez Zakład i dostaje decyzję nakazującą zwrot pobranych świadczeń. ZUS dowolnie określa kryteria tego, czy działalność była prowadzona wskazując np. na liczbę wystawionych faktur, brak wystarczającego w danym miesiącu dochodu, brak poniesionych kosztów związanych z rozpoczęciem działalności, zbyt niskie stałe koszty.

W związku z obserwowanymi nieścisłościami **DOMAGAMY SIĘ wprowadzenia ustawowych kryteriów „fikcyjności”**, czyli ustalenie ustawowych kryteriów uznania działalności gospodarczej za fikcyjną, tak by nie było miejsca na uznaniowość urzędników ZUS.

III. PRAWO DO NIEZAKŁÓCONEGO MACIERZYŃSTWA

Jak jest teraz?

Zgodnie z obowiązującym obecnie prawem, kobieta prowadząca działalność gospodarczą może w trakcie pobierania zasiłku macierzyńskiego w dalszym ciągu świadczyć usługi. Nie istnieje jednak jakikolwiek przepis wprowadzający przymus realizacji usług. Tymczasem, ZUS często kwestionuje prawo do zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego wyłącznie z tego powodu, że kobieta w czasie, kiedy pobierała zasiłek macierzyński nie wykonywała działalności. Kobieta prowadząca działalność niczym jednak pod tym względem nie różni się od kobiety zatrudnionej na etacie i tak jak jej koleżanka podlegająca pod przepisy Kodeksu pracy ma prawo do bezstresowej opieki nad nowonarodzonym dzieckiem. Zawieszenie działalności gospodarczej spowodowałoby, że po zakończeniu zasiłku macierzyńskiego kobieta ponownie musiałaby opłacić trzy miesięczne składki tzw. okres wyczekiwania, aby móc podlegać pod ubezpieczenie chorobowe.

DOMAGAMY SIĘ

Dookreślenia, czy kobieta prowadząca działalność gospodarczą ma prawo do niezakłóconego macierzyństwa bez konieczności świadczenia usług w trakcie pobierania zasiłku, czy też przerwa w świadczeniu usług uznane zostanie (jak bywa teraz) za dowód fikcyjności firmy.

IV. ODPOWIEDZIALNOŚĆ URZĘDNIKÓW

Jak jest teraz?

Za każdą decyzją stoi konkretny urzędnik. Rozumiemy, że przyczyny błędnych decyzji nie wynikają wyłącznie ze złej woli urzędnika, a np. z niejasnych przepisów prawa. Niedopuszczalne w demokratycznym Państwie prawa są jednak sytuacje, kiedy urzędnik wydaje decyzje pozytywną dla przedsiębiorcy opierając się na zebranych dowodach, a za kilka lat ten sam lub inny urzędnik bazując na tych samych dowodach wydaje decyzje odmienną powołując się np. na przeciwną interpretację danego przepisu prawa lub brak wypełnienia przez ubezpieczonego odpowiedniej rubryki w

formularzu. Skutkiem takich działań jest wydanie decyzji nakazującej zwrot przez kobietę prowadzącą działalność zasiłków przyznanych jej wcześniej na podstawie obowiązującego prawa.

DOMAGAMY SIĘ wprowadzenia gwarancji prawnych ułatwiających egzekwowanie odpowiedzialności pracowników ZUS za błędy w procesie weryfikacji prawa do zasiłku.

V. BLOKADA WYPŁATY ŚWIADCZEŃ PO PRAWOMOCNYM WYROKU SĄDU

Jak jest teraz?

ZUS niejednokrotnie „blokuje” wypłatę przyznanego wcześniej przez ZUS zasiłku macierzyńskiego lub chorobowego bez wydania decyzji. Ponieważ organ ten często (wbrew obowiązującym przepisom) przedłuża postępowanie sprawdzające, kobieta prowadząca działalność gospodarczą pozostaje bez środków do życia często przez kilka miesięcy.

DOMAGAMY SIĘ wprowadzenie ustawowych gwarancji uniemożliwiających ZUS blokowanie wypłaty świadczeń w czasie trwania postępowania prowadzonego przez Zakład. Blokada wypłaty świadczeń powinna mieć miejsce wyłącznie po wydaniu przez Sąd prawomocnego orzeczenia w sprawie.

VI. UAKTUALNIENIA DEFINICJI „PRAWIDŁOWOŚCI” WYKORZYSTYWANIA ZWOLNIEŃ OD PRACY UBEZPIECZONYCH, KTÓRZY SĄ NIEZDOLNI DO PRACY Z POWODU CHOROBY ORAZ KONIECZNOŚCI SPRAWOWANIA OPIEKI.

Jak jest teraz?

Przedsiębiorca przebywający na zwolnieniu może zostać skontrolowany w domu lub miejscu pracy. Kontrola ta polega na ustaleniu, czy ubezpieczony w okresie orzeczonej niezdolności do pracy nie wykonuje pracy zarobkowej oraz czy nie wykorzystuje zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z jego przeznaczeniem. W przypadku sprawowania opieki, dodatkowo jest ustalane, czy w okresie orzeczonej niezdolności do pracy są poza ubezpieczonym inni członkowie rodziny mogący zapewnić opiekę dziecku. ZUS dodatkowo, poza powyższym przeprowadza kontrolę wsteczną dokumentacji firmy szukając dowodów na wykonywanie pracy w okresie zwolnienia. Dochodzi do sytuacji, w których urzędnik ZUS interpretuje dokument jako dowód pracy (np. mail wysłany do klienta, zamówienie książki, czy wystawioną w czasie trwania L4 fakturę). Wynikiem tego, jest uznanie okresu pobierania zasiłku za nieuzasadniony. Nakazany jest zwrot zasiłku ale oprócz zwrotu księgowana oznaczana jest zaległość składek za ten okres, co skutkuje decyzją o niepodleganiu pod ubezpieczenia z datą wsteczną (jak powyżej). Taka sytuacja ujawnia dwie nieprawidłowości; po pierwsze dowolność interpretacji niewłaściwego wykorzystania L4 (np. spacer czy basen w ciąży, wykonanie przelewu z tytułu stałych kosztów) przez kontrolującego urzędnika a po drugie prawo do wykluczenia z ubezpieczenia z datą wsteczną i – co za tym idzie – zwrot wszystkich pobranych świadczeń.

DOMAGAMY SIĘ ujednoczenia kryteriów oceny właściwego wykorzystania zwolnień od pracy oraz ustalenie zwrotu pobranego niewłaściwie zasiłku jako konsekwencji, bez zmiany decyzji o podleganiu pod ubezpieczenia, gdyż wykluczenie z ubezpieczeń z datą wsteczną odbiera pewność sytuacji prawnej pozbawiając Przedsiębiorcę poczucie bezpieczeństwa i ochrony na czas choroby, ciąży czy macierzyństwa.

Domagamy się bezpieczeństwa i pewności sytuacji prawnej Przedsiębiorcy!!!